

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 10 жовтня 2024р.

Львів

№ 63/120-р/к

Справа № 63/9-03-28-2023

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Рівненська міська рада (*інформація з обмеженим доступом*) прийняла рішення № 2412 від 20.10.2022 «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів». Зазначеним рішенням Рівненська міська рада встановила товариству з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» зобов'язання, внаслідок яких встановлювалися не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємства, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

За результатами розгляду справи № 63/9-03-28-2023 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, дії Рівненської міської ради, які полягали у встановленні рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань товариству з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» щодо припинення нарахувань плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років та проведення перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, а також зобов'язань щодо забезпечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовки розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерел на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 63/9-03-28-2023 про порушення Рівненською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та подання з попередніми висновками Відділу досліджень і розслідувань в Рівненській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 25.09.2024р. № 63-03/250-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 17.03.2023 № 63/28-рп/к розпочато розгляд справи № 63/9-03-28-2023 у зв'язку із наявністю в діях Рівненської міської ради, які полягали у встановленні рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань ТОВ «Рівнетеплоенерго» щодо припинення нарахувань плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років та проведення перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, а також зобов'язань щодо забезпечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовки розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерел на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, внаслідок яких встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (2) Листом від 20.03.2023 № 63-02/621 повідомлено Рівненську міську раду про початок розгляду справи № 63/9-03-28-2023 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та направлено копію розпорядження.
- (3) Відділенням до Рівненської міської ради направлено вимоги про надання інформації:
 - від 12.09.2023 № 63-02/2026 (відповідь надана листом від 22.09.2023 № 05-2556 (вх. від 11.10.2023 № 63-01/1802));
 - від 05.07.2024 № 63-02/2133е (відповідь надана листом від 23.07.2024 № 05-01-2456/24-5237/24 (вх. від 26.07.2024 № 63-01/1701)).
- (4) Листом від 25.09.2024 № 63-02/3416е Відповідачеві надіслано подання з попередніми висновками від 25.09.2024 № 63-03/250-П у справі № 63/9-03-28-2023, яке отримано Відповідачем через СЕВ ОБВ 25.09.2024 та зареєстроване за № 05-01-3626/24.
- (5) Рівненська міська рада листом (вх. від 03.10.2024 № 63-01/2394) надіслала відповідь на подання з попередніми висновками від 25.09.2024 № 63-03/250-П у справі № 63/9-03-28-2024.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (6) Відповідачем є Рівненська міська рада (*інформація з обмеженим доступом*), що включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування, (*інформація з обмеженим доступом*).
- (7) Основним видом діяльності є «Державне управління загального характеру» (код за КВЕД 84.11).

- (8) Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 № 722-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Рівненської області», місто Рівне є адміністративним центром Рівненської об'єднаної територіальної громади, до складу якої входить 1 місто (м. Рівне) і 1 селище міського типу (смт. Квасилів).
- (9) Відповідно до статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо так і через сільські, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (10) Статтею 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено, що сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією, цим та іншими підзаконними актами.
- (11) Рівненська міська рада в межах своєї компетенції самостійно вирішує питання місцевого значення, виходячи з інтересів громадян, які проживають на території Рівненської об'єднаної територіальної громади (м. Рівне та смт. Квасилів), забезпечує дотримання законності та правопорядку.
- (12) Отже, у розумінні статті 5, статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Рівненська міська рада є органом місцевого самоврядування.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (13) Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (14) Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність. Отже, реалізація міською радою покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог законодавства України, в тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (15) Згідно зі статтею 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції», цим Законом регулюються відносини, зокрема органів місцевого самоврядування із суб'єктами господарювання у зв'язку з економічною конкуренцією. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (16) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється органами Антимонопольного комітету України.
- (17) Таким чином, органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за створенням конкурентного середовища, зокрема, у сфері надання житлово - комунальних послуг на засадах пріоритету прав споживачів.
- (18) Згідно преамбули Закону України «Про теплопостачання», цей Закон визначає основні правові, економічні та організаційні засади діяльності на об'єктах сфери теплопостачання та регулює відносини, пов'язані з виробництвом, транспортуванням,

постачанням та використанням теплової енергії з метою забезпечення енергетичної безпеки України, підвищення енергоефективності функціонування систем теплопостачання, створення і удосконалення ринку теплової енергії та захисту прав споживачів та працівників сфери теплопостачання.

- (19) Статтею 4 Закону України «Про теплопостачання», «Норми і правила у сфері теплопостачання» передбачено, що проектування, будівництво, реконструкція, ремонт, експлуатація об'єктів теплопостачання, виробництво, постачання теплової енергії регламентуються нормативно-правовими актами, які є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами відносин у сфері теплопостачання.
- (20) Статтею 6 Закону України «Про теплопостачання» визначені принципи державної політики у сфері теплопостачання, зокрема: забезпечення енергетичної безпеки держави; державної підтримки та стимулювання у сфері теплопостачання; забезпечення захисту прав та інтересів споживачів; додержання правил і норм усіма суб'єктами відносин у сфері теплопостачання; створення умов для функціонування сфери теплопостачання на принципах самоокупності; забезпечення комерційного обліку постачання теплової енергії.
- (21) Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про теплопостачання», діяльність у сфері теплопостачання може здійснюватись суб'єктами господарської діяльності у сфері теплопостачання всіх організаційно-правових форм та форм власності, зокрема, на основі договорів оренди, підряду, концесії, лізингу та інших договорів.
- (22) Частиною першою статті 20 Закону України «Про теплопостачання» гарантується, що тарифи на теплову енергію повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії. Тарифи на теплову енергію, реалізація якої здійснюється суб'єктами господарювання, що займають монопольне становище на ринку, є регульованими. Тарифи на виробництво теплової енергії, у тому числі на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, на транспортування та постачання теплової енергії встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та органами місцевого самоврядування у межах повноважень, визначених законодавством.
- (23) Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначені засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг.
- (24) Статтею 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» встановлений порядок розподілу обсягів комунальних послуг між споживачами будівель, в яких знаходяться як житлові так і нежитлові приміщення в тому числі і комерційного призначення.
- (25) Частиною четвертою статті 10 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що розподіл між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг здійснюється відповідно до методики, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (26) Абзацом шостим пункту 14 Правил надання послуг з постачання теплової енергії, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 (далі - Правила № 830) передбачено, що відокремлення (відключення) від мереж (систем) централізованого опалення (теплопостачання) та постачання гарячої води не звільняє власників квартир та нежитлових приміщень від обов'язку відшкодування витрат за

обсяг теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень та на функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку. Такий обсяг теплової енергії розраховується та розподіляється між всіма споживачами відповідно до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг.

- (27) Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України № 315 від 22.11.2018, який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.12.2018 за № 1502/32954, затверджена Методика розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг (далі - Методика).
- (28) Методика встановлює порядок розподілу між споживачами спожитих у будівлі/будинку послуг, зокрема, з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання (далі - комунальні послуги), обсяг споживання яких визначений за допомогою вузла (вузлів) комерційного обліку або розрахунково у разі його (їх) відсутності, тимчасового виходу з ладу або втрати.
- (29) Відповідно до пункту 2 розділу I «Загальні положення» Методики:

виконавець розподілу комунальної послуги - виконавець комунальної послуги, управитель багатоквартирного будинку або інша уповноважена особа, що здійснює розподіл між споживачами обсягу спожитих у будівлі/будинку комунальних послуг, відповідно до обраної моделі договірних відносин;

загальнобудинкові потреби - витрати на забезпечення спільних потреб будівлі/будинку комунальними послугами;

загальнобудинкові потреби на опалення - витрати на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень, функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку, без врахування обсягу теплової енергії, витраченої на функціонування внутрішньобудинкової системи гарячого водопостачання, та обсягу теплової енергії, який надходить від ділянок транзитних трубопроводів до приміщень з індивідуальним опаленням та/або окремих приміщень з транзитними мережами опалення;

місця загального користування (далі - МЗК) - загальнодоступні місця у будівлі/будинку (вестибюль, загальний коридор, сходові клітки, загальні кухні, спільні душові та санвузли, загальні пральні, передпокій квартири тощо), окрім допоміжних приміщень;

окремі приміщення з транзитними мережами опалення - окремі приміщення у будівлі/будинку, через які проходять ділянки транзитних трубопроводів опалення та відсутні опалювальні прилади відповідно до проекту будівлі/будинку, та які перебувають у власності або користуванні різних споживачів послуги з постачання теплової енергії;

опалюване приміщення - приміщення у будівлі/будинку, яке забезпечується тепловою енергією за допомогою внутрішньобудинкової системи теплопостачання, та у якому забезпечується нормативна температура повітря;

приміщення з індивідуальним опаленням - приміщення, що забезпечується тепловою енергією від індивідуального джерела, встановленого у ньому, та що на законних підставах від'єднано від внутрішньобудинкової системи опалення, у якому забезпечується нормативна температура повітря.

- (30) Пунктом 3 Методики розділу I «Загальні положення» встановлено, що розподіл обсягів спожитих у будівлі/будинку комунальних послуг здійснюється між споживачами для житлових та нежитлових приміщень (в тому числі приміщень з індивідуальним опаленням, вбудованих, вбудовано-прибудованих або прибудованих приміщень, а також приміщень, які обладнані окремим входом), які є самостійними об'єктами нерухомого

майна, не є самостійними об'єктами нерухомого майна, але перебувають у користуванні різних споживачів відповідних комунальних послуг, та власниками майнових прав на об'єкти нерухомого майна у завершеній будівництвом будівлі, право власності на які не зареєстровано.

- (31) Розподіл між споживачами загального обсягу спожитої комунальної послуги у будівлі/будинку за відповідний розрахунковий період здійснюється з урахуванням показань вузлів комерційного та розподільного обліку, зокрема, теплотічильників, установлених як у приміщеннях, так і за їх межами, або приладів-розподільювачів теплової енергії, установлених на опалювальних приладах опалюваних приміщень, а в окремих випадках – розрахунково.
- (32) Крім того, пунктом 11 розділу I «Загальні положення» Методики передбачено, що, у разі, якщо будівля/будинок обладнана(ий) вбудованим або вбудовано-прибудованим гаражем (паркінгом), окремі машино-місця (бокси) якого є самостійними об'єктами нерухомого майна, розподіл обсягів спожитої теплової енергії на опалення у будівлі/будинку здійснюється також між власниками таких об'єктів нерухомого майна / власниками майнових прав на такі об'єкти нерухомого майна у завершеній будівництвом будівлі, пропорційно до площі таких об'єктів.
- (33) У зв'язку з введенням карантинних обмежень, пов'язаних із пандемією «COVID-19» виконання Методики було відтерміновано за відповідними роз'ясненнями Мінрегіонбуду - до 01.11.2021 року.
- (34) Таким чином, починаючи з 01.11.2021 року суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність на ринку надання послуг з постачання теплової енергії, на виконання принципів, визначених Законом України «Про теплопостачання» та у порядку Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», зобов'язані застосовувати Методику при здійсненні нарахувань за послуги теплопостачання власникам будівель та нежитлових приміщень.
- (35) Згідно частини 3 статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (36) Статтею 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначений перелік питань, які відносяться до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, зокрема, встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на теплову енергію (у тому числі її виробництво, транспортування та постачання), тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення, на інші комунальні послуги (крім тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, тарифів на комунальні послуги, які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), побутові, транспортні та інші послуги.
- (37) Разом з тим, відповідно до пункту 2 частини третьої статті 10 Закону «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII, до повноважень органів місцевого самоврядування належать: встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.
- (38) Отже, зазначені норми надають право органу місцевого самоврядування лише встановлювати в порядку і межах, визначених законодавством, тарифи на теплову енергію, при цьому Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» не наділяє

орган місцевого самоврядування повноваженнями покласти на суб'єкта господарювання, який здійснює свою діяльність у сфері теплопостачання, дії зобов'язального характеру, зокрема ті, які не узгоджуються з положеннями чинних нормативно-правових актів, що по суті є втручанням у господарську діяльність суб'єкта господарювання.

4. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (39) В ході здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері теплопостачання, Відділення отримало інформацію на вимогу від товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» (далі - ТОВ «Рівнетеплоенерго», Товариство) листом № 03-05/2738/2741 від 25.11.2022 (вх. № 63-01/1411 від 28.11.2022) та встановило, що 20.10.2022 Рівненською міською радою ухвалене рішення № 2412 «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням Товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів».
- (40) Вищевказаним рішенням орган місцевого самоврядування зобов'язав ТОВ «Рівнетеплоенерго» припинити нарахування плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) **для інших споживачів (крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ)** з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 рр. та провести перерахунки плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) **для інших споживачів (крім населення)**, нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, без визначення джерела на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства.
- (41) Крім того, ТОВ «Рівнетеплоенерго» зобов'язано забезпечити підготовку розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерела на покриття відповідних витрат.
- (42) ТОВ «Рівнетеплоенерго» є господарюючим суб'єктом приватної форми власності, що здійснює свою діяльність у сфері теплопостачання (виробництво, транспортування, постачання теплової енергії, надання послуг з централізованого опалення та гарячого водопостачання) на підставі ліцензій АЕ № 522264, АЕ № 522265, АЕ № 522266, переоформлених на безстрокові, відповідно до постанови НКРЕКП від 11.10.2019 № 2128, орендуючи джерела теплової енергії та теплові мережі, що належать територіальній громаді м. Рівне.
- (43) Здійснюючи свою діяльність, Товариство забезпечує виконання життєво-важливих функцій (надання послуг) в розумінні понять, визначених статтею 1 Закону України «Про критичну інфраструктуру».
- (44) Міністерство розвитку громад та територій України листом № 7/11/16788-21 від 05.11.2021 (вх. № 63-01/702К від 08.11.2021) на звернення Антимонопольного комітету України стосовно правомірності дій теплопостачальних підприємств при розподілі загальної кількості спожитої будинком теплової енергії повідомило наступне: «Відповідно до частини першої та другої статті 12 Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» власники квартир, як співвласники місць загального користування, повинні брати участь у витратах на утримання будинку пропорційно опалювальній площі житла. Всі співвласники будинку сплачують за весь обсяг теплової енергії, витрачений на опалення місць загального користування та функціонування системи теплопостачання будинку. Залишок теплової енергії, спожитої будинком, розподіляється між приміщеннями

(житловими/нежитловими), до яких безпосередньо постачається тепла енергія. Розподіл теплової енергії проводиться відповідно до вимог Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 № 315, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 28.12.2018 за № 1502/32954 (надалі - Методика № 315). Методика № 315 встановлює порядок визначення обсягів спожитої у будівлі теплової енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень, які є самостійними об'єктами нерухомого майна, опалення місць загального користування, гаряче водопостачання (у разі обліку теплової енергії у гарячій воді), забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції), порядок розподілу обсягів спожитих комунальних послуг з постачання теплової енергії, порядок розподілу обсягів спожитих комунальних послуг з постачання теплової енергії тощо. Для кожного користувача індивідуального опалення розрахунок плати за опалення місць загального користування різний і залежить від теплового навантаження будинку, квартири та інших факторів, які передбачені законодавством, та підтверджуються наданими розрахунками, які містяться в проектах на відключення квартир від централізованого опалення та влаштування індивідуального опалення. Слід додати, що законодавство не передбачає залежності від наявності приладів опалення у місцях загального користування для здійснення розподілу теплової енергії на такі місця, тому що підтримання температури у місцях загального користування відбувається не лише через опалювальні пристрої, а також і за рахунок теплопередачі крізь огорожувальні конструкції житлових приміщень» (пряма мова).

- (45) За інформацією, отриманою від Товариства (лист № 03-05/2738/2741 від 25.11.2022), з листопада 2021 року ТОВ «Рівнетеплоенерго» змінено підхід до розподілу обсягів спожитих у будівлі послуг відповідно до Методики. Розрахунок плати за опалення місць загального користування (МЗК) здійснюється відповідно до вимог Розділу 4 вищезазначеної Методики (згідно прийнятих змін за Наказом Мінрегіону від 28.12.2021 № 358), а вартість обсягів загальнобудинкових потреб опалення МЗК, відповідно до затвердженої Методики, залежить від фактичного споживання теплової енергії (Гкал) будинком за відповідний період.
- (46) Тобто, встановлення плати за послуги з постачання теплової енергії із загальнобудинковим лічильником обліку теплової енергії для потреб опалення МЗК лише споживачам категорії «населення» без нарахування плати за послугу з постачання теплової енергії споживачам категорії «інші споживачі», комерційні площі приміщень яких розташовані у житлових будинках, може призвести до ущемлення споживачів групи «населення», які не мають альтернативи, оскільки платять згідно показань загальнобудинкового лічильника пропорційно площі своєї квартири (приміщення), і всі витрати теплової енергії на опалення МЗК, а також втрати теплової енергії у трубопроводах та в обладнанні внутрішньобудинкової системи опалення поза межами опалюваних приміщень, будуть розподілені лише на цих споживачів.
- (47) Відповідно до пункту 38 розділу «Порядок оплати послуг» Правил № 830, споживач не звільняється від оплати послуги у частині відшкодування витрат за частину обсягу теплової енергії на задоволення загальнобудинкових потреб на опалення, який складається з обсягу теплової енергії на опалення місць загального користування і допоміжних приміщень будинку та обсягу теплової енергії на забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання (за наявності циркуляції), у разі відключення (відокремлення) його квартири або нежитлового приміщення від мереж (систем) централізованого опалення (теплопостачання).

- (48) Абзацом другим пункту 37 розділу «Порядок оплати послуг» Правил № 830 встановлено, що споживач не звільняється від оплати послуги за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (на іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб.
- (49) Слід зазначити, що застосування рішення Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 порушуватиме інтереси також категорій споживачів, окрім категорії «населення», а це - «бюджетні установи» та «релігійні організації», оскільки за змістом рішення щодо припинення нарахування плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 рр. стосується виключно категорії споживачів «інші», які є суб'єктами підприємницької діяльності.
- (50) Крім цього, рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язано забезпечити ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовку розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерела на покриття відповідних витрат, що суперечить вимогам статті 20 Закону України «Про теплопостачання», якими встановлено, що тарифи на теплову енергію повинні забезпечувати відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.
- (51) Для з'ясування, якими джерелами передбачено покриття витрат теплопостачальних підприємств у зв'язку з проведенням перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (**крім населення**), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років та припиненням нарахування плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (**крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ**) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років, визначеного розпорядженням міського голови, Відділення направило вимогу про надання інформації до Рівненської міської ради від 05.12.2022 № 63-02/2545.
- (52) Орган місцевого самоврядування повідомив Відділення листом від 26.12.2022 № 05-2839 (вх. від 03.01.2020 № 63-01/1631), що на виконання рішення Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 не визначено джерел покриття витрат. Отже, зазначеним рішенням не визначений механізм його виконання та компенсаційний механізм погашення (відшкодування) витрат ТОВ «Рівнетеплоенерго», понесених у зв'язку з виконанням цього рішення.
- (53) Варто зазначити, що крім ТОВ «Рівнетеплоенерго», на території Рівненської міської ради є інші суб'єкти господарювання, які надають послуги з постачання теплової енергії для фізичних осіб підприємців – власників нежитлових приміщень з окремими входами, розташованих у багатоквартирних будинках із вузлами обліку теплової енергії (лист Рівненської міської ради від 26.12.2022 № 05-2839):
- ПрАТ «ЕСКО-РІВНЕ (*інформація з обмеженим доступом*),
 - КП «Квасилівтеплоенерго» Рівненської ради (*інформація з обмеженим доступом*).
- (54) Однак, вищевказане рішення Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 стосується лише одного суб'єкта господарювання – ТОВ «Рівнетеплоенерго».
- (55) Статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (56) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади

організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

- (57) Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», органи місцевого самоврядування **не наділені повноваженнями** щодо «заборони» або «припинення» суб'єктами господарювання виконання положень Законів України та підзаконних актів до них.
- (58) Отже, встановлення у рішенні Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань ТОВ «Рівнетеплоенерго» щодо припинення нарахувань плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (**крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ**) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років та проведення перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (**крім населення**), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, а також зобов'язань щодо забезпечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовки розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерел на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства, суперечить вимогам нормативно-правових актів у даній сфері, зокрема, Закону України «Про теплопостачання», Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», Правилам надання послуг з постачання теплової енергії, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830, Методиці розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 № 315 (зі змінами, прийнятими за Наказом Мінрегіону від 28.12.2021 № 358).
- (59) Встановлення рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань ТОВ «Рівнетеплоенерго», які суперечать чинному законодавству України та можуть призвести до ущемлення категорій споживачів Товариства: «населення», «бюджетні установи» та «релігійні організації», створення несприятливих умов діяльності ТОВ «Рівнетеплоенерго», заборони та обмеження самостійності підприємства, а також створення умов для вчинення Товариством порушень законодавства, в тому числі і законодавства про захист економічної конкуренції.
- (60) Варто зазначити, що створення умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції передбачає вчинення суб'єктом господарювання протиправних дій унаслідок прийняття відповідного рішення органу місцевого самоврядування. Враховуючи зазначене, ТОВ «Рівнетеплоенерго» звернулося до Рівненського окружного адміністративного суду з позовом про визнання нечинним та скасування рішення Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022.
- (61) Листом від 22.09.2023 № 05-2556 (вх. від 11.10.2023 № 63-01/1802) Рівненська міська рада повідомила, що рішенням Рівненського окружного адміністративного суду від 10.07.2023 № 460/400/23 визнано протиправним та скасовано рішення Рівненської міської ради «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням Товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів» № 2412 від 20.10.2022.
- (62) 22.09.2023 Рівненською міською радою подано апеляційну скаргу до Восьмого апеляційного адміністративного суду на рішення Рівненського окружного адміністративного суду від 10.07.2023 № 460/400/23.

- (63) При цьому, органом місцевого самоврядування було зазначено, що, оскільки рішення органу місцевого самоврядування оскаржується в суді, відповідно Рівненською міською радою не вчинено будь-яких дій, що є предметом розпорядження від 17.03.2023 № 63/28-рп/к про початок розгляду справи № 63/9-03-28-2023.
- (64) Листом від 23.07.2024 № 05-01-2456/24-5237/24 (вх. від 26.07.2024 № 63-01/1701) Рівненська міська рада повідомила, що рішення органу місцевого самоврядування «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням Товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів» № 2412 від 20.10.2022 не є чинним, визнане протиправним та скасоване у судовому порядку рішенням Рівненського окружного адміністративного суду від 10.07.2023 № 460/400/23.
- (65) Постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 08.11.2023 апеляційну скаргу Рівненської міської ради Рівненської області залишено без задоволення, а рішення Рівненського окружного адміністративного суду від 10 липня 2023 року у справі № 460/400/23 - без змін.
- (66) В листі від 23.07.2024 № 05-01-2456/24-5237/24 (вх. від 26.07.2024 № 63-01/1701) Рівненська міська рада зазначила: «Відповідно до статті 144 Конституції України, органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими на певній території. Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції чи законам України зупиняються у встановленому законом порядку з одночасним зверненням до суду. Оскільки Рішення оскаржувалося в суді, відповідно органом місцевого самоврядування не вчинено будь-яких дій, щодо його виконання. Рішення знято з контролю» (пряма мова).
- (67) Отже, рішення Рівненської міської ради «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням Товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів» № 2412 від 20.10.2022 на території Рівненської об'єднаної територіальної громади не виконувалось.

5. ВИСНОВОК У СПРАВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (68) Стаття 42 Конституції України передбачає, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності покладено на Антимонопольний комітет України.
- (69) Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (70) Відповідно до абзацу восьмої частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого

самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

- (71) Відповідно до частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (72) Тобто, необхідною та достатньою умовою визнання дій зазначених вище органів антиконкурентними, є наявність або можливість настання наслідків у вигляді недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції шляхом вчинення антиконкурентних дій органами влади, органами місцевого самоврядування.
- (73) Визначення поняття «економічна конкуренція» передбачене статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме: *економічна конкуренція (конкуренція)* - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (74) Виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов, за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням без впливу зовнішніх чинників, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (75) Недотримання зазначених норм законодавства може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (76) Частиною четвертою статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» передбачено, що органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю **зобов'язані погоджувати** з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках.
- (77) Погодженню підлягають проекти нормативно-правових актів та інших рішень у випадках, передбачених Положенням про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів державної влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 20.04.1994 № 78/287 (із змінами).
- (78) Рівненська міська рада не зверталася до органів Антимонопольного комітету України з приводу погодження проекту рішення «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням Товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів».

- (79) Отже, дії Рівненської міської ради, які полягають у встановленні рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань ТОВ «Рівнетеплоенерго» щодо припинення нарахувань плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років та проведення перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, а також зобов'язань щодо забезпечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовки розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерел на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, внаслідок яких встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.
- (80) Виконавчий комітет Рівненської міської ради на подання з попередніми висновками від 25.09.2024 № 63-03/250-П у справі № 63/9-03-28-2023 повідомив Відділення листом (вх. від 03.10.2024 № 63-01/2394), що просить врахувати, що органом місцевого самоврядування не вчинено будь-яких дій щодо виконання рішення Рівненської міської ради «Про врегулювання питань, пов'язаних з нарахуванням Товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів» № 2412 від 20.10.2022. Рішення не є чинним, визнане протиправним та скасоване у судовому порядку рішенням Рівненського окружного адміністративного суду від 10.07.2023 по справі № 460/400/23.
- (81) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 63/9-03-28-2023 доведено, що дії Рівненської міської ради, які полягали у встановленні рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань ТОВ «Рівнетеплоенерго» щодо припинення нарахувань плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років та проведення перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, а також зобов'язань щодо забезпечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовки розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерел на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування.

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» від 09.08.2023 № 3295-IX справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 за № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами і доповненнями), пунктом 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати дії Рівненської міської ради (*інформація з обмеженим доступом*), які полягають у встановленні рішенням Рівненської міської ради № 2412 від 20.10.2022 зобов'язань товариству з обмеженою відповідальністю «Рівнетеплоенерго» щодо припинення нарахувань плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення, релігійних організацій, бюджетних установ) з початку та впродовж опалювального періоду 2022-2023 років та проведення перерахунків плати за теплову енергію у приміщеннях з окремим вузлом обліку тепла (комерційним вузлом обліку) для інших споживачів (крім населення), нарахованої впродовж опалювального періоду 2021-2022 років, а також зобов'язань щодо забезпечення ТОВ «Рівнетеплоенерго» підготовки розрахунків тарифу на теплову енергію для потреб інших споживачів у бік зменшення без визначення джерел на покриття відповідних витрат теплопостачального підприємства, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом дев'ятим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, внаслідок яких встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення органу Антимонопольного комітету України може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання. Зазначений строк не підлягає поновленню.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ